

Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA

Zpráva z 15. výroční konference Evropské kriminologické společnosti „Eurocrim 2015“ v Portu

Ve dnech 2.–5. září 2015 se v Portu konala v pořadí již patnáctá konference Evropské kriminologické společnosti (*European Society of Criminology*; ESC), která byla založena v roce 2000 s cílem podpořit vzájemnou spolupráci odborníků na poli kriminologického výzkumu, výuky a praxe. První (výroční) konference ESC se konala ve švýcarském Lausanne v roce 2001, další výroční konference se konaly v Toledu (2002), Helsinkách (2003), Amsterdamu (2004), Krakově (2005), Tübingenu (2006), Boloni (2007), Edinburgu (2008), Lublani (2009), Lutychu (2010), Vilniusu (2011), Bilbau (2012), Budapešti (2013) a konečně též v Praze (2014). Právě výroční konference v Budapešti a Praze překonaly hranici jednoho tisíce aktivních účastníků. Z pohledu dostupných statistik se výroční konference v Praze v roce 2014 zúčastnilo 1 078 osob, proběhlo celkem pět plenárních zasedání, 226 paralelních panelových skupin, v rámci kterých bylo prezentováno 799 příspěvků a 45 posterů. V letošním roce výroční konferenci ESC hostila Univerzita v Portu.

Konference *Eurocrim 2015* se konala v prostorách právnické a lékařské fakulty Univerzity v Portu, které byly od sebe vzdáleny asi pět minut chůze. S ohledem na velké množství a různorodost příspěvků se tato skutečnost stala klíčovou, neboť blízká dostupnost obou míst konání konference umožnila každému z účastníků si bez dalších obtíží zvolit předmět svého odborného zájmu. Za hlavní místo konání byly zvoleny nedávno rekonstruované prostory bývalého kláštera – *Seminário de Vilar*, které vynikají především impozantní přednáškovou síní a dále terasou s překrásným výhledem na ústí řeky Douro a Atlantský oceán. Neustále vzrůstající zájem o možnost vystoupit na této prestižní konferenci dokládá i nadále vzrůstající počet přednesených příspěvků, prezentovaných posterů a dalších doprovodných akcí. Program výroční konference byl rozdělen do čtyř jednacích dnů, kdy zároveň ještě před oficiálním zahájením proběhly tzv. *pre-conference meetings*. Po jejich skončení již došlo k oficiálnímu zahájení výroční konference, kdy v rámci prvního plenárního zasedání vystoupil *Candido da Agra*, ředitel a zakladatel kriminologické školy na právnické fakultě v Portu, který ve svém příspěvku „*Can criminology become a unitas multiplex? Philosophical, methodological and pragmatic issues*“ především poukázal na jednotlivá období vývoje „kriminologické školy“ na místní právnické fakultě a na klíčové projekty, které byly realizovány již v rámci „samostatné“ katedry kriminologie po roce 1994. Závěrem *prof. Agra* uvedl, že kriminologie jako vědní obor vznikla jako *unitas multiplex*, tedy mezi ostatními vědními obory. Po ukončení prvního plenárního zasedání proběhlo výroční vyhlášení cen Evropské kriminologické společnosti. První jednací den byl zakončen vhodně pojatou uvítací recepcí. V rámci druhého jednacího dne proběhlo jednak druhé plenární zasedání a současně též jednotlivé paralelní panelové skupiny, které byly rozčleněny tematicky. V rámci druhého plenárního zasedání vystoupil jako první se svým příspěvkem „*Developmental origins of chronic physical violence: Why environment and genes matter*“ *Richard Tremblay*, který působí na univerzitě v kanadském Montrealu a na Univerzitě v Dublinu. Autor především shrnul výsledky současných výzkumů a studií zabývajících se problematikou vývojového původu chronického fyzického násilí a zejména upozornil na skutečnost, že preventivní intervence by měly být zahajovány již v prenatálním období, neboť jsou velmi efektivní a podstatným způsobem snižují dopady u adolescentů a mladých dospělých. Jako další vystoupil se svým příspěvkem „*The Humanity of Biosocial*

Criminology: Building a Relevant Science for Positive Change“ John Paul Wright (University of Cincinnati, USA), který se ve svém vystoupení zaměřil na hlavní důvody současné kritiky tzv. biosociální kriminologie. Pokud se týká jednotlivých paralelních panelových skupin, tyto byly, jak již bylo uvedeno shora, rozčleněny tematicky. Jednací den těchto skupin byl vždy rozdělen na dopolední a odpolední program. V každé části byly zpravidla prezentovány čtyři příspěvky, dostatečný časový prostor byl též vyčleněn na diskusi. Vzrůstající zájem o možnost vystoupit na této prestižní konferenci může být demonstrován tím, že v rámci druhého jednacího dne proběhlo v rámci dopoledního programu celkem 48 paralelních panelových skupin a bylo předneseno celkem 185 příspěvků; v odpolední části proběhlo celkem 97 paralelních panelových skupin a bylo předneseno celkem 362 příspěvků. S ohledem na nepřeberné množství témat (v rámci druhého jednacího dne šlo o celkem 145 témat a 547 příspěvků) lze pouze namátkově upozornit na jednotlivá témata, která byla účastníky diskutována; jednalo se např. o aktuální problematiku migrace, vězeňství a vymahatelnosti práva (*Migration, Prison and Law Enforcement*); duševního zdraví a psychiatrické péče v evropských věznicích (*Mental Health and Mental Health Care in European Prisons*); zkoumání kyberzločinu pomocí kriminologických teorií (*Exploring Cybercrime Using Criminological Theories*), teoretických vývojových trendů restorativní a trestní justice (*Restorative Justice and Criminal Justice: Theoretical Developments*); elektronického monitoringu a alternativních trestních sankcí (*Electronic Monitoring and Alternative Sanctions*); současných otázek trestní politiky (*Contemporary Issues in Criminal Justice Policy*); pachatelů trestných činů v sexuální oblasti: zacházení, intervence a společenské kontroly (*Sex Offenders: Assessment, intervention and social control*). V rámci posledně jmenované panelové skupiny také vystoupil se svým příspěvkem „*Physical (Surgical) Castration as Treatment of Male Sex Offenders? Recent developments in legislation in the Czech Republic*“ autor této zprávy. Ve svém příspěvku seznámil účastníky paralelní panelové skupiny se základními aspekty problematiky kastrace pachatelů trestných činů v sexuální oblasti v České republice, a to jak z pohledu platné legislativy, tak také aplikační praxe. Stranou nebyla samozřejmě ponechána rovněž otázka kontinuální kritiky České republiky ze strany Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). Zcela detailně pak byly rozebírány jednotlivé zákonné podmínky pro možnost výkonu tohoto medicínského zákroku. Autor též kriticky poukázal na úskalí vyjádření svobodné vůle odsouzeného, a to především v návaznosti na čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Příspěvek se v rámci závěrečné diskuse paralelní panelové skupiny setkal s velkým zájmem a pozitivním ohlasem publika. Upozornit je však nutné také na příspěvky ostatních účastníků konference z České republiky, a to zejména na společnou prezentaci Sylvie Koubalíkové, Veroniky Polišenské a Michaely Borovanské z Psychologického ústavu Akademie věd ČR, která se zabývala problematikou psychologických aspektů reintegrace pachatelů majetkových trestných činů do společnosti. Z dalších českých účastníků lze upozornit na příspěvek „*Corruption – Traditional Problem or Systemic Evil?*“ Miroslava Scheinosta, ředitele Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, který zaměřil svoji pozornost na problematiku korupce. Autor především vhodným a pro zahraniční publikum zcela srozumitelným způsobem shrnul situaci na poli korupčního chování v ČR, když především upozornil na rozdílné úrovně korupčního chování, které se v ČR vyskytují. Za zajímavý lze jistě též označit příspěvek „*Alternative Sanctions in the Theoretical and Empirical Research*“, který přednesl Tomáš Strémy z trnavské právnické fakulty. Náročný druhý jednací den konference byl uzavřen nočním vystoupením klasického orchestru fakulty strojní Univerzity v Portu. Třetí jednací den probíhal v podstatě stejným způsobem jako druhý den konference. Mimo plenární zasedání a paralelní panelové skupiny proběhla také prezentace posterů, která byla spojena s již tradičním podáváním zmrzliny. Plenární zasedání třetího jednacího

dne konference bylo tematicky zaměřeno na problematiku drogové politiky. V rámci předemtného tématu se svými příspěvky vystoupil *Jorge Quintas* (Universidade do Porto) a *Sveinung Sandberg* (Universitetet i Oslo). Z opět nepřeborného množství paralelních panelových skupin lze upozornit na zajímavou prezentaci počínajícího výzkumu WISKoS (*Wirtschaftsspionage und Konkurrenzausspähung in Deutschland und Europa*), který se zabývá fenoménem ekonomické a průmyslové špionáže ve vybraných členských zemích Evropské unie. Poslední, čtvrtý, jednací den již probíhal v klidnější atmosféře, v dopoledních hodinách se konaly zbývající paralelní panelové skupiny, a také poslední, čtvrté, plenární zasedání konference, na kterém vystoupila *Katja Franco* (Universitete i Oslo) se svým příspěvkem „*Criminology and the national state: globalization, migration and sovereignty*“. Jako poslední vystoupil se svým příspěvkem „*Security and Pre-Crime Criminology – New Perspectives?*“ *Hans-Jörg Albrecht*, ředitel Max Planck Institutu pro zahraniční a mezinárodní trestní právo ve Freiburgu. Uvedený příspěvek bezesporu patřil mezi nejzajímavější vystoupení vůbec. *Prof. Albrecht* především upozornil na skutečnost, že současná kriminologie je stále více ovlivňována proudy, které nemají svůj původ v kriminologických výzkumech ani studiích. Autor se plně ztotožnil s tezí *Lucie Zedner* (2007) o posunu základního zaměření modelu ochrany společnosti z tzv. „*post-crime*“ na „*pre-crime society*“. Z tohoto pohledu se podle *prof. Albrechta* stává trestní právo nástrojem širšího pojmu preventivní justice.

Konference *Eurocrim 2015* byla výborně organizačně zajištěna a probíhala celkově ve velmi příjemné atmosféře. Další ročník této bezesporu prestižní konference proběhne v německém Münsteru v září 2016.

Petr Škvain*

* JUDr. Petr Škvain, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., a Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni.
E-mail: petr.skvain@ilaw.cas.cz.